

ספר עובר לסוחר – קיצור עניני הלכות משא ומתן השייכים לכל אדם

כל מזונותיו של אדם קצובים לו

א) כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ומפני שאין אנו ראוים לנסים גלויים מחוייבים אנו לעשות איזה השתדלות כשיעור שיהא אפשר לנו לתלות פרנסתנו באיזה סבה. וכל מי שתאב להעשיר ומיגע מעל שיעור ההשתדלות הראוי לו, הקב"ה מזמין לו הוצאות שיהא מוציא הרבה, ובדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכים אותו כי אז חושב יפה עשיתי שטרחתי בעשר אצבעותי להרויח הרבה שאם לא כן מהיכן הייתי מוציא ההוצאות הללו, ואינו מבין שאם היה מרויח מעט גם הקב"ה היה מזמין לו שתהא הוצאתו מועטת. וכן דומה האיש הזה למי שקבע ברז בתוך חבית וראה שיצא ממנו יין, ועל פי עצת חביריו קבע עוד כמה ברזים בחבית כדי שיתרבה לו עוד יין – סוף דבר, אף שכרגע נראה שהרויח יותר מחמת עבודתו, מדת היין בחבית עדיין קצובה היא ומה שהכניס עוד ברזים לא הועילו כי סוף היה היין לצאת בלי השתדלותו היתירה. ומי שאינו מתנהג ביושר כפי דרישת ההלכה לא יאומן שעל ידי עוברו פי ה' יצליח את דרכיו, ואם יצלח בודאי בלי שום ספק שיהיה עושר שמור לבעליו לרעתו מלבד עונשו שיהיה שמור לו לעולם הבא.

גניבה וגזילה

ב) אסור לגנוב או לגזול אפילו כל שהוא אפילו דרך שחוק ואפילו על מנת להחזיר, בין מישראל גדול בין מקטן. גם אסור לגנוב או לגזול מעכו"ם. וכן כל שמחסר ממון חבירו שלא כדין הרי זה בכלל גזל. ונכלל בזה ניצול זכויות שלא כדין, אם במקום שירותים, הנחות, וכדומה. ובחברות, יש להזהר מליהנות הנאה או שירות שאינו מגיע לו על פי תקנות החברה.

דינא דמלכותא בנוגע למכס

ג) דינא דמלכותא דינא, ומכל מקום מותר להבריח המכס על ידי ניצול פירצה בחוק, ואף מותר לנהל עסקיו באופן שונה מהרגיל (באופן המותר) הכל כדי שיהיה פטור מהמכס על פי דיניהם.